

Johann Simonius Andreas Hecht

**Disputationum Politicarum Septima, De Reipublicae Divisione: Ubi Et peri tou
chriou, seu de Maiestate, huiusq[ue] iuribus**

Rostochi[i]: Pedanus, 1623

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn729451518>

Druck Freier Zugang

Traes. Simanius, Johannes
Resp. Hecht, Andreas

R. M. phil 1623.

O. M. U. D.
Disputationum Politicarum

SEPTIMA,

DE

REIPUBLICÆ

DIVISIONE: UBI ET

ubi τὸ κυρία, seu de Majestate, hujusq;
juribus:

quam, in

alma ad Balthicum Varnum Universitate,

PRÆSIDE

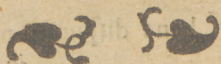
JOANNE SIMONIO M. Rhetorices

in eadem P. P.

defendendam suscipiet

ANDREAS HECHT.

a. d. 28. Junij, loco & horis constitutis.

ROSTOCHI

Excudebat Joachimus Pedanus

ANNO M. DC. XXIII.

1023

VIRIS
Amplissimo atq; Prudentissimo,
Dn. MARTINO PASCHEN Reipubl:
Berlinensis Consuli meritissimo, ac Ca-
meræ Electoralis Brandenburg:
Advocato dignissimo:

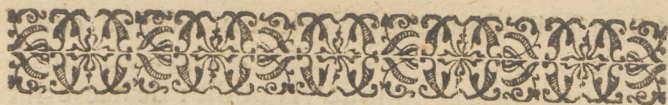
UT ET
Spectatissimo, Virtute, Auctoritate ac
Gravitate eximio,
Dn. JOHANNI Wernicken/ Illustris-
simi Electoris Brandenburgici Aerarij
Præfecto fidelissimo:

NEC NON
Præstantissimo Doctissimoq;
Dn. ANDREAE Wernicken/ civi Ber-
linensi Primario:

Dominis, Evergetis, Promotoribus ac Fautoribus
suis æviternum colendis

hanc disputationem Politicam
in
Gratitudinis symbolum
Observantia monumentum

D. D. D.
Andreas Hecht
Resp.

M. O. U. D.

Disputationum Politicarum

VII.

DE REIPUBLICÆ

DIVISIONE, UBI ET *περὶ τῆς κρείας*,
seu de Majestate: hujusq; juribus:

Respondente

ANDREA HECHTIO

Marchico.

Continuatio.

S*Ecedendum nobis superiori disputatione fuis
à proposito. quod tamen, ut verius fribuscu-
lum, quàm divortium sit, nunc ad Genera-
lem Reipub. tractationem revertimur: ex ratione
tum *περὶ κρείας* seu Majestatis, tum etiam alijs eam
divisuri. hinc ad specialem Reip. explicationem
seu *θεῶν* nos convertemus.*

THESIS I.

Ustratione quasi quarundum, Rerump., ductu
auspicijsq; Philosophi, facta, Reipubl., quæ paul-
lò ante à nobis definita fuit, naturam oculis in-
tentio-

Z

tentio-

tentioribus in divisione ejus inspiciemus. Quod cum sine cognitione τῆς πολιτείας, quod & τὸ κῦριον, Latinis Majestas, vocatur, fieri commodè vix possit: de hac prius agemus.

II.

Majestatem; quæ dicta est quasi major (a) status; definimus summam, & perpetuam & propriam in subditos potestatem humanam (b), Legibus solutam: unde & Græcis ἀκρὰ ἐξουσία vocatur.

(a) Tholof. lib. 8. c. 3. n. 4. alij autem à veneratione eam appellatam volunt, sed ἀκῦρω, honor enim majestatem sequitur. Arnif. lib. 1. de jur. Majest. c. 1. sect. 6. (b) hanc enim hoc loco attendimus.

III.

Dicimus esse Potestatem, tum quia hanc major status, tanquam τὸ κῦριον τῆς πολιτείας (a) proprium Politix, exigit: tum quia ordo, quem Reipubl. ceu optimè conveniens genus supra assignavimus, ἐν τῷ ἄρχειν (b), in imperando maximè eminet.

(a) Aristot. lib. 4. Polit. c. 1. Rectius igitur Majestas ex potestate, quàm ex imperij latitudine æstimatur. (b) Aristot. lib. 3. Polit. c. 5. Arnif. lib. 1. Polit. c. 11.

IV.

Vocamus summam potestatem: non, quod sit omnibus modis & numeris absoluta: sed quod à nullo homine superiore (a) dependeat: quodq; potestatis inferioris cujusq; fons sit & scaturigo, in tantum, ut, quò supervenerit hæc majestas, ea præsentè omnes aliæ potestates conticefcant (c). Quare & ipsi jus πρώτοκαθεδρίας deberi, hinc patet. (d)

(a) Deus enim solus hanc potestatem proximè antecedit, CL. Dn. Besoldius lib. 1. Polit. c. 2. th. 11. Est igitur hæc potestas succedanea divinæ, idem th. 8. unde & rectè divinæ appellationes huic potestati tribuuntur idem d. 6. th. 9. non, ut super-

superbiæ stimulus ipsi addatur, sed ut potius sui officij, quod à Deo habet, ad-
 moneatur. Quare Papa Romanus, qui gloriatur se imperium Germanis dedisse,
 donator fatuus & impudens est, tam liberaliter aliena largiens: quemadmodum
 de hoc genus monstris pronunciauit *Atabaliba Rex Peruanus* teste *Benzoni*,
lib. 3. hystor. nov. orb. c. 3. (b) *Menoch. lib. 2. de Præsum. c. 14. n. 2.* ut enim
 omnes sensus ac motus corporis sunt ab anima: sic ab illo sublimes imperio o-
 mnia alia inferiora *CL. Dn. Besoldus d. loco th. 26.* (c) *Clariss. Dn. Besoldus d.*
loco th. 28. §. etiam Bocer. de jurisd. c. 8. n. 80. qui hic distinguit. (d) *Armst. de*
jurib. Majest. lib. 1. c. 4. n. 1.

V.

Indigetamus eandem non solum perpetuam; ut omnes
 alias administrationes & munera ab eâ secludamus, quæ ad
 tempus aliquod vel propter ejus, qui potestati huic, de qua
 dicimus, præest, infantiam, vel absentiam, vel judicij ino-
 piam, vel obitum (a), conferuntur: sed etiam propriam, ut
 significemus, eam in cives & subditos alterius jurisdictioni
 subiectos frustrâ exerceri (b).

(a) sunt enim hi potius summæ potestatis custodes appellandi *Dn. Besold.*
d. c. 2. th. 30. §. 31. (b) *Alber. Gentil. disput. de absoluta Regis potest.*

VI.

Deniq; etiam legibus solutam summam Potestatem di-
 ximus: quia nec superiorem legibus imperantem recogno-
 scit; nec parem in imperio ferre, & ex sublimiori plenu-
 dine statuere potest, bono publico, contra jus commune
 (a), quo respectu tamen eam non modò naturalibus legi-
 bus, Gentiumq; jure primævo (b), & contractibus cum
 subditis initis (c), legibusq; fundamentalibus (d) solutam
 negamus: verum etiam duobus sepimentis, internè (e) con-
 scientiâ, externè (f) pudore vincitâ esse, affirmamus.

(a) *Dn. Besold. d. c. 2. th. 36.* (b) *idem th. 38.* (c) *idem ibid. th. 47.*
 (d) *Obrecht. de jurisd. b. n. 78. Mynsing. conf. 24. n. 19.* (e) itaq; licet nemi-
 nem habeat judicem, habebit certè Deum: quod exemptum Neronis liqui-
 dissimè testatur. facessant ergo ab hac potestate voces illæ vel cogitatio-
 nes: *sic volo sic jubeo, si libet, licet: pietas, pudor, fides, privata bona sunt: Reges,*
 Z 2 quæ

quæ jubat eant: ego vita neciūq; arbiter: mea jurisdīctio est. Ego in omnes: in mō
nullus. sunt enim tetræ, immanes, Tyrannicæ, abominandæ. (f) *Bocernus*
d. c. 2. n. 39.

VII.

Huic Potestati summæ jura quædam adhærent; quæ & jura Majestatis & summi imperij (a) vocantur: collecta postea à juris conditoribus & interpretibus (b): quæ in Ecclesiastica & Politica dividuntur (c): quæ & nos hic recensebimus.

(a) quam imperij majestatem volunt esse Reip: corvæ, & perdurare, quàm diu corpus ejus permanet: & etiam sub interregnis & alterationibus persistere. *Dn. Besold. d. c. 2. tb. 3.* Alij hæc jura etiam vocant Regalia βασιλικὰ & jura Regni: sed improprie. Non solum enim imperatores & Reges, sed & populi liberi, alijsq; in rerump. formis, ij, apud quos est summa potestas, ejusmodi eminentias habent. *Dn. Besold. lib. 1. Polit. c. 3. tb. 1.* (b) quas eminentias Gentium magis, quàm Civili juri ascribitis. *CL. Besold. d. c. 3. tb. 2.* (c) *Dn. Besoldo d. c. 3. tb. 3.*

VIII.

Et quidem Ecclesiasticum Majestatis jus esse summæ potestatis proprium tot antiqui populi Hebræi, Græci, Romani, & alij protestantur: apud quos ijdem, qui Reges, habuerunt & Sacerdotij munera conjunctim (a): ut taceam multorum Imperatorum titulos (b), qui idem docent.

(a) *Tholos. lib. 8. de Rep. c. 2. n. 6. Alexander ab Alex. lib. 2. gen. dier. C. 8.* Sic *Aristoteles* Heroico regno assignat potestatem triplicem, in bello, in sacris, in judicijs. *lib. 3. Polit. c. 1. στρατηγός* inquit, *καὶ δικαστής ὁ βασιλεὺς, καὶ τῶν πρὸς τοὺς θεοὺς κέραιος.* Quod & apud *Homerū* multis in locis videre est: quod scilicet Reges fuerint judices & ἀνδραγαθοί. Sic antiquissimi Ægyptiorum Reges non minus rerum sacrarum quàm civilium curam habebant, testibus *Diodoro* & *Justin.* Romæ quoq; primi Reges sacrorum quorundam curam habebant. Et apud Judæos tandem Regno ceptum est Sacerdotium jungi. (b) *Osavianus Augusti, Vespasiani, Trajani, Septimi Severi* & aliorum: *Sveton. in vita Aug: Lampriid. in vita Severi Fenesel. de sacerdot. c. 5. Bod. lib. 3. de Republ. c. 8. & Virgilius 3. Æneid. Rex Anius, rex idem hominum Phœbiq;*

biq; Sacerdos. Itaq; & Jurisprudencia definitur divinarum & humanarum rerum
noticia.

IX.

Ad hoc Ecclesiasticum Majestatis jus cum CL. Domi-
no Besoldo referimus 1. esse custodem utriusq; tabulæ De-
calogi, quæq; in ipsas committuntur, ut blasphemiam,
Magiam, Atheismum, Epicureismum & id genus alia, nec
non morum vitia severè prohibere & punire (a). 2. in-
potestate habere exemptiones (b) immunitatesq; Clerico-
rum (c) bonorumq; ad Ecclesias (d) spectantium. 3. om-
nem Religionis abusum, in præjudicium Reip. tenden-
tem, profligare (e).

(a) c. 3. Polit. th. 5. Est enim summus Magistratus non armentarius, qui
corpora tantum pecudum curat, sed Dei vicarius, cujus est, animarum imprimis
rationem habere, animadversione facta in blasphemos & reliquos. Testantur id
exempla 1. Paral. 23. 27. 25. & 26. & 2. Paral. c. 17, 4. 8. 9. Præcipiunt id summa
Potestati Eloquia Dei Psal. 2, 10. & 82, 6. 1. Timoth. 2, 2. (b) Besold. d. c. 3.
th. 6. & th. 10. (c) quoties aliquid contra honestatem statumvè Politicum at-
tentant d. c. 3. th. 9. (d) nec enim hæc bona per religionis consortium egre-
diuntur mundum d. c. 3. th. 6. (e) d. c. 3. th. 11. 12. & 13.

X.

Quantum jus Majestatis Ecclesiasticæ est, errores lici-
tis medijs tollere: utq; pura (a) vigeat religio curare 5. Re-
ligioni rectè constitutæ (b) legitimè patrocinari: mini-
stros item Ecclesiæ & Scholarum (c) alere & (d) defendere.
6. Ecclesiasticos conventus & concilia convocare, eisq;
præsidere (e). 7. judicia Ecclesiastica ordinare (f). 8. Præ-
dia Ecclesiastica, ad usus impios destinata in pios (g) con-
ferre. 9. deniq; armis Religionem adversus externam vim
defendere (h).

(a) d. c. 3. th. 13. puritatis autem præcipuæ notæ sunt, veritas, unitas, cum
sacra scriptura confirmata. (b) Dn. Besold. d. c. 3. th. 25. 26. 27. 28. 29. 30. & 31.
(c) d. th. n. 1. ut absq; omni metu, minis, periculo doceant. (d) non autem
huic

huic ordini, ut hoc quoq; addam, soli competit jus vocandi ministros, sed cum
 Ecclesia Reverendus & CL. Dn. Paulus Tarnobius S.S. Theologia D. & P. collegae
 colendus, in *tr. de Sacrosancto ministerio lib. 1. c. 15. p. 172.* (quanquam casu ex-
 tremæ necessitatis solum Magistratum orthodoxum vocare & constituere posse
 ministros verbi, idem ex D. Luthero probat *d. lib. 1. c. 14. p. 152.*) ut nec jus, ce-
 remonias sine consensu Ecclesiae vel instituendi, vel abrogandi Dn. Besold. *d. th.*
29. n. 1. 2. 3. 4. & 5. (c) *d. c. 3. th. 21. d. c. 3. th. 22.* quod summæ Potestatis
 proprium esse, testantur tot Synodi & ordinaria Concilia, ab Imperatoribus
 solis convocata, *Nicenum*, à Constantino M. contra Arium, cui 300. Patres;
Constantinopolitanum, à Theodosio M. contra Macedonium, cui 150. Patres;
Ephesinum, à Theodosio Minore contra Nestorium, cui 200. interfuerunt, &
Chalcedonense ab Imp. Marciano contra Eutychem indictum. (f) *d. c. 3. th.*
27. (g) *d. c. 3. th. 23.* (h) *d. c. 3. th. 5.*

XI.

Jura Potestatis summæ Politica sunt aut Majora, in
 quibus Majestatis dignitas, sine pecuniario commodo, ver-
 satur: aut Minora, in quibus adjumenta quasi quædam
 consistunt, quæ Fiscum adaugent (a).

(a) *v. Arnif. lib. 3. de jurib. Majest. c. 1. f. 1.*

XII.

Ex Majoribus sunt hæc: 1. Leges universales condere,
 explicare, abrogare (a) 2. creare magistratus (b) 3. indicere
 bellum, & inire pacem (c) 4. conferre (d) dignitates 5.
 non admittere provocationem (e). 6. monetam cudere,
 imagine signare, ejusq; valorem & potestatem constituere
 (f) 7. cogere subditos, ut vias publicas & muniant & tu-
 tas reddant (g).

(a) *Clapmar. lib. 1. de arcan. rerum publ. c. 11. & 12. Chockier in disquis. Po-
 lit. c. 4. 9. 13. v. l. ult. C. d. Legibus, & l. 2. 9. novissimè ff. de Origin. jur. l. 2. C.
 de vet. jur. enucl.* (b) sive id fiat in persona propriâ, sive aliâ, potestate hac in-
 structa, ita ut constitutionem rati habitio excipiat. *Clapm. de arcanis rer. c. 14.
 Arnif. lib. 2. de jur. Majest. c. 4. f. 1.* itaq; privatorum consensu non potest alicui
 jurisdictio aut judicandi potestas tribui *l. 3. C. de jurisd. Bronch. 1. misc. ass. 10.
 (c) Arist. lib. 5. Polit. c. 11. & 7. Pol. c. 6. Nov. 89. & l. 1. ff. ad L. Jul. de vi publ.
 Quantum autem majestatis sit in belli indictione positum, fusius tractant Fron-*
sin.

tin. lib. 4. & Veget. de re milit. Referri huc possunt exercitia armorum, exerci-
tus conscriptio & similia Arn. lib. 2. de jur. Maj. c. 5. f. 1. 2. (d) v. g. creare
Reges, Duces, Comites, Barones, nobiles: item universitates erigere: creare
Doctores, Licentiatos, Magistros, Comites Palatinos, Tabelliones, Notarios,
Poetas, item natalibus restituere aliquem, dare veniam aetatis, & quae id genus
sunt cetera. (e) haec enim est certissimum imminutae potestatis signum,
(f) ad hoc caput etiam pertinet ratio ponderum, mensurarum, modiorum, ul-
narum Tholof. lib. 26. Syntag. c. 2. (g) l. absit 4. & ibi Cujac. C. de privil. de-
mus Aug. libro 11.

XIII.

In Minoribus, quibus (a) fiscus Majestatis augetur, ho-
diè numerantur Flumina navigabilia: metallica fodinae: jus
Forestale (b): Ereptitia (c) Bona: Bona (d) caduca: indi-
ctio Collectarum (e), Tributorum (f), & Vectigalium:
(g) item Angariae, Parangariae (h), Armandiae (i).

(a) fiscus hic significat locum, quo pecunia & instrumenta patrimonij
Principis reponuntur. (b) Arnif. de jur. Maj. lib. 3. c. 3. f. 6. item c. 5. Foresta-
autem est locus, ubi feræ habitant vel includuntur. Calv. in Lexico juridico.
(c) dicuntur Bona, quae indignis à Fisco eripiuntur: ut in Majestatis crimine,
l. quisquis 5: in pr. l. 9 C. ad L. Jul. Majest. (d) generaliter appellantur, quae
in fiscum cadunt ex aliqua causa. l. 3. ff. de his, quae in test. delent. Calv. in lexico ju-
ridico. His annumerantur Relicta sine herede, τὰ ἀκληρονόμητα l. 1. C. de
bon. vac. lib. 10. item thesauri in terra loco publico absconditi, Bocerus de Regal. c.
3. n. 16. & alia de quib. V. Arnif. de jur. Maj. d. lib. c. 6. (e) sive indictio illa-
rum sit ordinaria: quae & Canonica dicitur, & anniversaria, l. Omnes 1. C. de im-
diat. lib. 10: sive extraordinaria, aliàs superindictum & superindictio l. un. C. de
superin. d. lib. 10. (f) tributum Varro dicit esse omnem censum lib. 5. de Lin-
gua Lat. Tholofano est Pensio, quae praestatur ratione possessionis praediorum, lib.
3. Syntag. c. 4. n. 6. Graecis Φόρος. (g) Vectigal est, quod pro rebus inve-
ctis & eVectis publico solvitur, Graecis τέλιον Thol. d. loco. Haec autem, ut de
collectas, summam potestatem decet exigere solo publicae utilitatis intuitu, & ur-
gente necessitate v. l. ult. ff. de interd. & releg. (h) Angariae & Parangariae di-
ctae sunt à verbo ἀγγαρεύω, .i. cogo, quod Persicum esse Suidas annotavit.
In genere Angariam volunt esse servitutem coactam. Quid autem in jure si-
gnificet, ut & Parangaria, non una est opinio. Brissonius dicit, Angariam
esse, provincialibus militibusq; impostam onerum vehendorum bajulandorum.
vé ne-

vè necessitatém. *Budæus* Angarios & Parangarios ait esse in certis locis positos; & semper in provinciæ excubantes. *Hesychius* affirmat Angarios significare πύς ἐν ἀγδοχῆς βασιλικῆς γραμματῶν, eos qui regias epistolas alter alteri succedendo ferunt: *alys ἀγγαρεία* sunt equorum præstationes ad cursum publicum *l. 2. de quib. mu. vel præst. lib. 10. Cujacius* Angariam definit esse; quæ cursus publicus dispositus est: Parangariam aliò vortum: & utrumque onus transvectione armorum à provincialibus exigi, vel alià etiam qualibet necessitate publica. Exigebantur tùm autem plaustra, jumenta, naves, operæ, *Cujac. in præm. tit. C. de cursu publico lib. 12.* (i) quas dicunt esse officinas publicas, in quibus arma ad usum Reip. fabricantur. *Eguin. Baro.*

XIV.

Rapuit quidem Ecclesiasticam summam potestatem, Papa (a) Romanus; quem verè pappum dixeris; & ad se jus utriusq; gladij olim transtulit; quo & utroq; tyrannicè utitur: sed quæ potestas nec Apostolis data aut concessa, aut mandata est, verum cum sacra scriptura (quæ presbyteris, adempto in clerico imperio, ministerium; dominatum Regibus tribuit: Ecclesiæ autem ministros, quorum se servum profitetur Papa, jubet esse mysteriorum dispensatores) è diámetro pugnat.

(a) quod quibus artibus factum sit, exponit excellentiss. ὁ ἐν ἀγίοις *D. Joachimus Stephani lib. 4. de Jurisd. c. 2.*

XV.

Sed videamus, quibus se defendat Præsul Tarpejus armis? Deridenda essent, quæ exhalat sanguine piorum et oria meretrix Babylonia, nisi cum summa blasphemiâ essent conjuncta. Dixit Petrus; suo & reliquorum Apostolorum nomine de Christo domino confessionem editurus (a); Tu es Christus, Filius Dei vivi. Dixit ad Petrum Christus; Tu es Petrus, καὶ ἐπὶ τούτῃ τῇ πέτρῃ οἰκοδομήσω με τὴν ἐκκλησίαν. Quid hoc ad Papanum Papam? Quatenus, inquit Dominus, tu, Petre, sonas hanc vocem, & profiteris,
me

me esse Messiam, & Filium Dei, eatenus Tu es *πῆξ*, ru-
pes, quæ non evertetur, & super hoc ministerio prædican-
dæ de Christo vocis meam Ecclesiam ædificabo.

(a) *Math. 16.*

XVI.

Quid hoc, iterum iterumq; dico, ad Papanum Pa-
pam? Primò Petrus habet hanc confessionem, non à carne
& sanguine, sed à Patre, qui in cœlis est: Papanus Papa
supra Deum se collocat, aut certè huic æqualem se facit, dum
blasphemè rugit, quod omnia facere possit, ut Deus (a). er-
go nihil habet à Deo: cum par in parem non habeat im-
perium, si non à Deo, ergo suas blasphemias habet ex Dia-
bolo.

(a) *c. inter corporalia c. quando extra de transl. episcop. c. ad Apostol. s. nos
itaq; De sent. & re judicata in 6. c. satis evidenter dist. 96. c. per venerab. qui
fil. legit.*

XVII.

Deinde Christus expressè ad verbum alligat suam Ec-
clesiam: Papa ad Petrum & hujus successores, ad Pontifices
Romanos: qui ita sunt Petri successores, ut Diabolus Luci-
feri: quorum traditiones, negantes Deum, qui emit nos,
profitentes mandata hominum, vendentes remissionem
peccatorum pro pecunia, prohibentes cibos & conjugium,
contemnentes dominationem, sunt dogmata desciscen-
tium à fide, attendentium spiritibus impostoribus & do-
ctrinis dæmoniorum (a).

(a) *1. Timoth. 4, 1. vide plura 2. Pet. 2, 17. v. 1. v. 2. v. 3. v. 10. v. 14. v. 15
in Epist. Judæ 2. Pet. 2. v. 17.*

XVIII.

Ejusdem sunt precij, quibus Papanus Papa sibi brachium
arrogat immensum illud seculare in omnia regna extensum.
Quam enim blasphemum est, quod se Deum esse Papa (a) e-
ructat?

Aa

ructat?

cuciat? quod Bonifacius; verius Malifacius; scriptum ali-
rubi (b) reliquit, sibi esse datam divinam potestatem à Chri-
sto, cujus ipse vicarius sit: deq; necessitate salutis credendum
esse, Papæ Romano creaturam omnem subesse? hincq; il-
lam suam abominandam *πυμβασιλείαν* extruxit?

(a) *distincti 96. c. satis.* (b) *c. unam sanctam exit com: de major & obed.*

XIX.

Quid verò huic suo furori Papicolæ prætendunt? aut,
quibus documentis scenicam istam Bonifacij, meretriciam
quæ hypocrisin palliare poterunt, cum ense accinctus & co-
rona imperiali coronatus prodiret aliquando, de se ipso
præconis hanc venalem vocem, verè Papafellus, emittens?
en vobis Cæsarem & Pontificem!

(a) *Paralip. Ursp. Cuspinianus in Vita Albert.*

XX.

Donationem, si Cerbero Romano placet, Constanti-
ni quandam in medium adducunt; Helenam sanè suam,
pro qua non decennale, sed tot secula nunc cruentissima
bella gerunt: verum tamen fictam & pictam. Est enim
istud commentum & *ἀσκησις*, ex Utopia allatum: & *ἀπιθα-
νον*, à testimonio tot clarorum virorum, qui res Constan-
tini literis consignarunt (a), & à sensibus ipsis abhorrens:
& *ἀδυνατον*, quippe cum Constantinus paulò, ante obitum,
regni divisione inter filios facta, Primo occidentem, Se-
cundo Orientem, Tertio interjectam regionem assignarit
(b): ex quo factum, ut non tantum Italia, verum etiam ur-
bis Romæ imperium penes Constantini successores per mul-
tos annos (c) remanserit.

(a) quales sunt Socrates, Theodor: Ruffinus, Eusebius, Paulus Diaconus, Orosius. (c) *arg. ad A. C. 401.* quo tempore imperium occidentis ceptum est

rexari

vexari à *Gottbis*, Romæq; Duce *Alarico* anno 410. capta. *Bucholcerus* in *Isagogæ Chronologica.*

XXI.

Quæ tot mendacia cum isti tam splendido suo mendacio, præ dominandi stupiditate, non videant inesse: tum, verò æstro perciti non intelligunt, se ἀναπύλα evomere, & quibus ipsi sibi contradicant. Testantur historiæ (a), Constantinum M. Nicomediæ, anno imperij 31. baptisatum & mortuum: ex quibus illud anno imperij ipsius septimo, utrumq; autem Romæ factum, illi comminiscuntur. Quid? quod alicubi (b) Sylvestro, alicubi cujusdam Melchiadis (c) tempore, alicubi, à Ludoico Imperatore, Paschali Papæ donationem istam factam, improbè & impudenter gloriantur? Quid verò firmitatis habebunt hæc ipsa, sibi fidem inter se detrahentia, ab ipsis Papanis Papicolis prolata?

(a) *Euseb. d. lib. 4. & Rufinus lib. 1. c. 11.* (b) *c. Constantinus 13. & 14. distinct. 56.* (c) *c. futuram c. 12. q. 1.* (d) *Volaterranus lib. 3. Geog. ubi merito instrumenti in Bibliotheca Vaticana reperti, quo id doceatur.* (e) *l. 14. c. de fid. Instrum.*

XXII.

Sed horrendis istis nugis, quæ & ab alijs luculentissimè (a) demonstratæ & refutatæ sunt, missis factis: quomodo ex summo imperio divisio Rerump educi possit, indicabimus. Nam cum negari non possit, id, quod Principatum in civitate obtinet, seu τὸ κῆρ, esse posse vel penes unum, vel plures, eosq; vel paucos, vel multos: hinc opinor patère, tot quoq; dari posse Rerump. formas, Unam quæ ab uno: Alteram, quæ à paucis, Tertiam, quæ à multis regatur (b).

(a) ut à *Dibo Lutero* passim. *Hunn. de Eccl. Fulmine bruto*, & in *libra* cui titulus, *Stadliche außführung* / etc. *sampt einer Vorrede H. Ludw. wig / Herzogen zu Witttemberg / impresso Tubinga An. 1383.* (b) *Aristot. lib. 3. Polit. c. 4.*

XXIII.

Rursus, cum in domo res ita se habeat, ut in Herili imperio Dominus primò suam (a), in Paterno pater eorum, utilitatem primariò (b) spectet quibus præest: idem fieri in illis, qui; siue is unus sit, siue plures, siue multi; Reip. cum summa potestate præsumt; res docet: ut alij quarant suum commodum, alij bonum publicum. Unde subdivisio existit Rerump. ut aliæ sint Rectæ & laudabiles: Aliæ obliquæ, vitiosæ, exerrantes.

(a) deinde per accidens servi salutem. (b) δεινέρας suam, quatenus sc. est in illa societate.

XXIV.

In quibus constituendis ut suum cuiq; tribuamus; tum ex domo iterum, tum ex divisione iusti accersenda erunt subsidia.

XXV.

Principiò enim in domo diversæ administrationes reperiuntur. Etenim Pater reliquos domesticos, exceptis servis, ceu ἀνδραγάτως, sed placidus tamén & benignus pater regit: servis δεσποτικῶς imperat. Maritus & uxor, personæ in gubernatione domestica primariæ, secundum virtutem ex æquo agunt: Quod si hinc aberratur, ut aut uxor marito, aut hic illi in omnibus, imperet; ad pauciores quasi regimen recidit. Deniq; in fraterna societate, parentibus defunctis, hereditatis aqualis est inter omnes communio, quod si nemo audit alterum, confusionem ibi esse necesse est (a).

(a) Aristot. lib. 8. Eth. c. 7. & 9.

XXVI.

Pari modo τὸ κύριον, à diversis administratur: idq; diversimodè i. laudabiter ab Uno, si is amicitia paternâ erga subdi-

subditos sit affectus (a): quæ administratio Monarchia appellatur. Vitiosè ab eodem, si aut nihil aut perparum loci est amicitia inter ipsum (b) & cives; cum is suo commo- modo omnia (c) metiatur: quæ est Tyrannis. 2. laudabi- liter à Pluribus, si iidem virtute omnia gubernent, eodemq; modo jus inter se constituant: & dicitur Aristocratia. Vi- tiosè ab iisdem, si pauci, virtute relicta, omnia ad se rapiant, & ceteri tanquam fistulæ inflatæ, sonum edant: quæ Oli- garchia est. 3. laudabiliter à Multis, si communitatis ratio inter virtute, censu, libertate aequales habeatur: & nomi- natur Politia. Vitiosè: si ad tenuiores multos, virtutis rudes, deveniat majestas; & indigeratur Democratia (d). Quæ & simplices dicuntur Formæ, respectu habito ad id, cum iniscuntur.

(a) *παρρη. γδ' ἀρχὴ βούλευσις ἢ βασιλεία εἶναι*, inquit *Philos. lib. 8. Esb. c. 9.* (b) est enim nihil inter ipsos commune. (c) ut enim Rex est *ἀνταρχής*: sic tyrannus contrario modo se habet (d) quæ vox tamen vulgo laudabilem reipubl. formam significat.

XXVII.

Alterum datæ subdivisionis, quasi fulcrum est in distin- ctione justii: quod vel Perfectè justum est, ut virtus cum prudentia: vel Imperfectè tale, ut opes & libertas. Ex quibus verè justum, fundamentum est trium Rectarum formarum Reipublicæ: justum deductum ex opibus fons est Oligarchiæ (a): à Libertate, Democratia (b). Nam Tyrannis nullum fundamentum habet, nisi injustitiam.

(a) *Dives enim hoc habent pro fundamento: justum est, præstantiora plura majoraq; tribui præstantioribus; pauciora minoraq; minus præstantibus.* Arist. lib. 3. Polit. c. 6. (b) *pauperes justum esse putant: equalia equalibus dari: & ut plures præferantur in æqualitate paucioribus.* Aristot. ibid.

XXVIII.

Demonstravimus, Formas Reipubl. rectè esse divi-

fas. Nec tamen, ut Rectis, (a) sic exerrantibus πικύειον
debetur (b).

(a) his enim propter virtutem & prudentiam, quæ earum fundamentum
est; simpliciter summa potestas debetur. (b) *Aristot. lib. 5. Polit. c. 7.*

XXIX.

Non Democratix 1. quia pauperes, ex decreto summæ
potestatis injustitia armati, connitentur bona divitum, ad
se rapere (a). 2. quia Democratia non est ex virtute: perdit
enim rem (b), quam conservat Virtus. 3. quia natura pau-
peres & divites consociavit: at illi laborant hos tollere:
quare eorum administratio est contra naturam 4. deniq;
quia imperium pauperum est (c) Tyrannicum.

(a) quia Principatui ita justè placuit: quæ est extrema injuria. *Aristot. lib. 3.
Polit. c. 7.* (b) pauperes enim student dissidijs; quibus univ. Civitatis solvitur.
(c) ut enim tyranni, sic pauperes nituntur summo império: quod tamen utriq;
occuparunt *Arist. d. c. 7.*

XXX.

Non Oligarchiæ. Nam divites pauci, nacti summam
potestatem, non solum pari injustitiâ cum multitudine
pauperum laborant, sed majori etiam (a) infestantur.
Neq; enim opibus contenti esse solent, sed in corpora
quoq; & famam subjectæ multitudinis solent esse injurij.

(a) Sunt enim περὸ φροσύνης ἡ Σαλακῶνες, καὶ οἱ Λοικοί. ἔχειν γὰρ οἶον τῆς
τῶν ἔνεκα ἄξιον ἄρχειν *Arist. 1. 2. Rhet. c. 34.* Idem *Juvenalis Satyra prima* faceret
docet, ubi quendam Libertum loquentem facit ita: *Vincant divitiæ sacro nec cedat
honori Nuper in hanc urbem pedibus qui venerat albis.*

XXXI.

Nec obstat, quod utraq; pars præ se fert justum. Utraq;
enim partim Φιλαυπία (a) fascinata, partim incuria, ex bo-
nis suis; quæ, tanquam ebrij res objectas, majora aspiciunt;
sibi arrogat id, quod, virtutis (b) est: cujus causa potissim-
um.

mum conditæ sunt urbes, & permanent: quâq; præsentè verè & propriè dicitur civitas. Hæc autem virtus sola, unicum est personarum æqualitatis & inæqualitatis fundamentum.

(a) quæ quantum sit malum, docet *Plato lib. 5. de LL.* (b) & sic utraq; pars mancum jus pro pleno affert.

XXXII.

Multò verò minus movemur illorum argutijs, qui nec paucis virtute præstantibus, nec multis, nec uni perfectissima virtute prædito, asserunt esse τὸ χυδαῖον committendum: quod indè contemptus civium, qui honorum redduntur expertes: ex contemptu seditiones oriuntur. Esse igitur ad hæc tam gravia mala declinanda, τὸ χυδαῖον legibus tribuendum (a), hominibus auferendum (b).

(a) hæc enim sine affectibus jus æqualiter omnibus dicunt: quibus affectibus homines sint dediti. *Aristot. lib. 1. Rhet. c. 1.* (b) *Aristot. lib. 3. Polit. c. 7.*

XXXIII.

Faciunt intelligendo, ut nihil intelligant. Nec enim, si legibus summum tribuatur; statim eo ipso inventa est exacta ratio incommoda illa avertendi. Nam, licet in bona Republ. utriusq; imperium est necessarium, Legum & Magistratum; Legum quidem in ijs rebus, de quibus loquuntur, & in quibus locum habere possint: Magistratum verò eousq; ut, quò Leges (a) non pertingunt, eò ab ipsis ἀείσει νόμῳ dirigantur (b): Licet, inquam, hæc ita sint: tamen, cum Leges ab hominibus condantur, & quidem pro cuiusq; Reipubl. statu condantur, ecquis tam obesæ erit naris, ut non sentiat, facillimum esse factu, ut in eundem scopum collineent & Leges & harum (c) auctores (d)?

(a) quia

(a) quia Leges singularia complecti non possunt. (b) unde Magistratus dicitur Lex loquens Cicero 3. de Legibus. (c) sunt enim homines, quibus sibi natura amici & suis opinionibus delectantur, ex quo fit, ut non rectè judicare possint ea, quae justa bona & praecitata sunt: cum ante conceptis opinionibus impediuntur. Plato 5. de LL. (d) v. g. si Resp. sit Democratica, leges quoque erunt tales: si Oligarchica, & leges erunt Oligarchicae. at quid interest, siue homines sint Oligarchici, siue leges? Arist. lib. 6. Polit. c. 7.

XXXIV.

Nullò verò modo metuendum est: posse in Rectis Republ. gravia illa, quorum paulò ante facta fuit mentio, mala existere: cum, ubique optimum publicum (a) spectans, virtus principatum teneat: quod cum de Regno & Aristocratia negari non possit, tum de multitudine in dubium vocari nullatenus debet.

(a) hunc enim finem intendit natura: hujus conservandae ergò conditae sunt civitates, & etiam munitae: hujus causa homines in conjugio multa incommoda sustinent: huic communi & publico bono semper studuerunt laudatissimi Gubernatores; ob id dicti Patres Patriae, Parentes publici, bases reipublicae.

XXXV.

Est enim extra controversiam; cum meliorum imperium melius (a) sit, in multitudine autem multi sint meliores, qui melius & judicare (b) & in agendo (c) progredi possint; ob eam rem à multis existimatum esse, praestare multitudinem quàm paucos.

(a) perinde, ut cœnæ collatitiae meliores sunt & lautiores, quia plures conferunt singulas symbolas, quae συμφοράς δειπνα Philosopho lib. 3. Polit. c. 7. σωμαγωγία Athenæo dicuntur. (b) qua de re etiam supra Diss. 5. thes. 30. facta fuit mentio. (c) collectivè enim sumti similes sunt homini, si quis esset, cui dati essent præ cœteris multi ocelli, multae manus, multi pedes: hic enim perfectior videretur communi homine, & rectius expediret multa negotia. Arist. lib. 3. Polit. c. 7.

XXXVI.

In quo tamen universi populi imperio hæc erit adhibenda

benda cautio: ut magistratus maximi tribuantur bonis viris, & præcipuè peritis (a): non quibusvis aut singulis, nullum virtutis sensum (b) habentibus. Plebi autem facultas detur ad consultationes, de creandis magistratibus, & ad judicia repetundarum accedendi (c).

(a) non habita ratione formæ, magnitudinis, pulchri coloris, aut aliarum rerum, ad usum non iuuantium, *Arist. lib. 3. Polit. c. 8.* (b) forent enim iniusti magistratus, quia virtute carent: & imprudentes, quia rerum usu destituuntur. (c) *Arist. lib. 1. Polit. c. 7.*

XXXVII.

Ut autem hîc loquimur de Plebe, non quæ planè est stupida, sed quæ audit rationem, & modesta est, & bonis viris immixta (a): sic accipimus hîc non singulos de populo seorsim, sed collectivè: nec in Politia eum Principem constituimus civitatis, qui iudicat, sed totum senatum & consensum iudicum, & integrum populum; qui ut virtute, sic sensu superat.

(a) hæc enim mixtura, teste *Philosopho*, constituit elegans temperamentum, quo respub. maximè vigeat.

XXXVIII.

Ex tribus autem Rectis Rerump. formis Monarchia, videtur esse omnium antiquissima: quod se conijcere ait Aristoteles, tum inde, quod initiò, neque pauci neq; multi, sed unus tantum virtute excellens reperiebatur dignus (b) imperio; tum inde, quia viri mediocriter boni, primis temporibus, cum censerent gratias esse referendas ei, à quo summo aliquo beneficio (c) fuissent affecti, ideoq; imperium ipsi deferebant.

(a) *c. 17. lib. 2. Polit.* (b) id quod factum dicit *Philosophus* ob civitatum parvitatem ib. (c) v. g. novæ alicujus artis ad vitæ usum necessariæ inventionem v. *Polydor. Virgil. de rerum inventionem.*

XXXIX.

(b) Postea, cum, civitatibus crescentibus, multi virtute pares existerent, commune imperium & mutuum, repudia-

Bb

ta

ta unius potestate; cepisse, atq; hanc Aristocratia & Politia esse originem, idem affirmat. At cum pauci, virtutis studio omisso, ad opes potius se converterent, enatam hinc Oligarchiam; ex hac Tyrannidem (a): ex Tyrannide Democratiam (b) extitisse, concitata in Tyrannum multitudine.

(a) dum unus aliquis, reliquis paucis oppressis, invasit dominatum, ut *Syracussis Dionysius*. (b) praesertim postquam civitates jam maximae esse ceperunt: quae vix ullo alio imperij genere administrari volunt, quam populari. *Aristoteles lib. 3. Polit. c. 11.*

XL.

Ceterum specie differre inter se Rerump. formas, tum ex (a) personis, tum inde quoq; patere vult Aristoteles: quia formales partes civitatis, ut sunt divites, pauperes; nobiles boni mali; ex quarum diversa (b) *αὐτοψία* diversae Reipubl. formae constituuntur; specie differunt: siquidem divitiae & paupertas, nobilitas, bonitas & malitia specie disparantur. Quae tamen ratio vapulat, & apud multos Politicos male audit (c).

(a) in quibus requiescit gubernatio summæ potestatis: quibus secundum numerum distinctis reip. quoq; distingui necesse est. (b) Sicut enim in animalibus, membrorum, quae sunt vel sentiendi, vel movendi instrumenta, differentiae & conjugationes diversimodè à natura informatæ, species diversas configiunt: ita partium in civitate exuperantia, præstantia, varietas, diversitas copulatio multiplex distinctas Reipubl. formas gignit. *Aristot. lib. 2. Polit. c. 4.* (c) v. Dn. Besold. lib. 1. Polit. c. 5. th. 2. n. r.

XLI.

Quæ verò ex Rectis formis sit optima: id ex appellatione optimi volunt colligi debere. Optimum enim dicitur 1. quod simpliciter est optimum; quod votis solum concipi potest. 2. quod ijs, quibus convenit, & pro rebus subjectis, est optimum; estq; in usu. Semper autem Aristocratiam, & simpliciter & comparatè optimam, & utiliorem, civitatibus esse Regno & Politia: esseq; meliorem, affirmat (a) Aristoteles. ab Aristocratia verò ubi discedit, Regno (b) seu Monar-

Monarchiæ simpliciter primas tribuit. Sed cum & Aristocratia & Monarchia rarò tales inveniuntur: Eam generaliter dicit civitatem esse optimam, quæ sit ex medijs (c) civibus composita.

(a) Rarissimè verò multos bonos reperiri; paucos quoq; non ita sæpè: idem ait lib. 3. Polit. c. 1. (b) Hæsitanter loqui videtur Aristoteles, cum Regium statum dicit optimum lib. 3. Polit. c. 4. vide Casum ib. Gapite autem nono ejusdem libri Aristoteles Regem inter cives, Deum inter homines judicat. (c) Medij cives dicuntur quatuor modis: ut qui inter virtutem & vitium: aut inter honorem & ignominiam: aut qui inter nimiam rerum & copiam & paucitatem: aut qui inter libertatem & servitutem, rationis medium & præscriptum tenent. Casum lib. 4. Sphæra Polit. c. 11.

XLII.

Verùm hac pluribus persequi nolumus. Sufficit nobis probasse, & rectè esse divisam Rempublicam: & laudabilibus Formis competere τὸ κρείον; Exerrantibus verò minimè: quod hac disputatione facere proposueramus.

QUÆSTIO I.

Estnè concedendum, ut, qui dives est aut nobilis, aut forma corporis excellens, cum eo qui virtutibus excellit, de imperio contendat?

Absurdum id esse, Philosophus asserit. Nec enim, quemadmodum pulcher cum divite, ita & res. i. pulchritudo cum divitijs comparari potest. Sunt enim res toto genere distantes, quas comparare velle & absurdum esse & ἀδυνατόν, ait idem lib. 10. Metaphys.

QUÆSTIO II.

Atqui tamen ipse Philosophus affirmat, posse, eos quæ sunt civitatis partes, de honoribus contendere.

Consideramus Rempubl. vel quò ad esse, vel quò ad benè esse: & distinguimus inter pares aliqua in re, & pares in omnibus. Quod ergò

ergò ad esse Civitatis attines; possunt divites & ingenui cum virtute præditis contendere de honoribus: quia sine Divitibus & ingenuis Civitas planè esse non potest: & sic sunt in summis civitatis partibus. Verùm, quò ad benè esse Civitatis, cujus sola effectrix est virtus, si hac divites destituantur, non posse eos cum virtute præditis in certamen honorum descendere, paulò antè probatum fuit. Vehementer igitur in eo peccant Divites & ingenui, & hanc quoq; ob causam, quod, cùm uno tantum jure nitantur, & una tantum aliqua re sint pares alijs, tamen ita agant, ac si oprimò jure nitantur, & quasi in omnibus rebus sint pares. Contendant sanè ad hoc divites & ingenui, ut sit Civitas: nam ad tributa conferenda est opus Divitibus; & Civitas est Liberos: ut autem benè beateq; vivatur, ut beata sit civitas, sola contendat Virtus.

QUÆSTIO III.

Estnè in Legibus scribendis hujus aut illius ordinis ratio habenda?

Nullius hominis privati, cujuscunq; conditionis sit, commodum, sed commune Reip. bonum, quod omnibus conducat civibus, spectare debent. Leges Rectas enim leges scribere volenti rectum debet esse propositum. Bonum autem commune est rectum: pravum verò, quod huic aut illi tantum ordini conducit.

Parerga.

1. *Risus, quem Irati interdum rident, non est propriè risus.*
2. *Ut salsa sunt maria, ita congelantur tempore hyberno.*
3. *Tàm letitia; quàm Tristitia ingens occidere potest hominem.*

Ad ornatissimum

D. N. RESPONDENTEM.

Dignius in toto \mathcal{E} nil est praestantius orbe,
Quam bona communis velle juvare fori.
Publica sic etiam res jure beata putatur,
Si regat hanc sapiens turba, dolisq; carens.
Sic olim crevit Romana potentia caelo,
Totoq; Egregium claruit orbe decus:
Cum cessere togis horrentia protinus arma:
Cum, Cicero, nomen floruit urbe tuum.
Tunc justis \mathcal{E} pacis Romana Respub. dono
Floruit, atq; caput totius orbis erat.
Sed cum civilis discordia vincula rupit,
Et civile magis serpsit in urbe malum.
Ecce cadit subitis Romana gloria gentis
Fluctibus, ut docta est mota corona foro.
Navita si planè cursu caruisse secundo,
Si medicus solers forte subire potest.
Si possunt epulis \mathcal{E} corpora sana; valebit
Publica res doctis sic caruisse viris.
Ergo procedit recto pede, publica curans
Commoda, Pierij qui colit arva joli.
Quis negat Andream, dum rura politica curat,
Recte agere? aut tristitradere vela noto!

Tu

Tutricas Hechti dispellere perge triconum,
Quisquiliasq; rudes erue tutus agro,
Præsidis auxilio Simonij. Adibis honoris
Ingenio dignos sic aliquando gradus,
Macte modò ingenio (sic itur ad astra) videbis,
Ut quondam multâ Clio coronet ope.
Dum penetrare subis Sophia, decernet honores
Eusebie meritos, (tu modò fide) tibi.
Gratulor inceptis: tu non inglorius olim
Et patria fies & decor ipse patris.

gratul. accinit

OTTO VIROVIUS Trept. Pom.

non in homini conciliant. Sed in do

Ad ornatissimum

DN. RESPONDE

Dignius in toto & nil est praesens
Quam bona communis.

Publica sic etiam res jure beata pu-
Si regat hanc sapiens turba, d

Sic olim crevit Romana potentia c.
Totoq; Egregium claruit orb

Cum cessere togis horrentia protinu
Cum, Cicero, nomen floruit ur

Tunc iusti & pacis Romae Respub.
Floruit, atq; caput totius orbis

Sed cum civilis discordia vincula
Et civile magis serpsit in urbe

Ecce cadit subitis Romana gloria g
Fluctibus, ut docta est mota c

Nauta si planè cursu caruisse secur
Si medicus solers forte subire po

Si possunt epulis & corpora sana;
Publica res doctis sic caruisse v

Ergo procedit recto pede, publica c
Commoda, Pierij qui colit ar

Quis negat Andream, dum rura pe
Recte agere? aut tristitradere

re fori...

s.

it,

In

